

АНОТАЦІЯ

Ісайко Д.І. Взаємодія органів публічної влади у системі національної безпеки: організаційно-правовий аспект. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Національний університет «Одеська політехніка» МОН України, Одеса, 2026.

Дисертація присвячена комплексному розкриттю теоретичних та практичних засад забезпечення організаційно-правового аспекту взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки, а також формулюванню окремих пропозицій щодо її вдосконалення з огляду на виклики сучасних умов державотворення.

Перший розділ присвячений теоретико-методологічним засадам дослідження взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки.

Обґрунтовано, що у наукових дослідженнях проблематики взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки наявні лише фрагментарні напрацювання окремих її елементів, які здійснювались протягом чотирьох послідовних етапів: 1) від зародження державності до XIII ст.; 2) XIII ст. - поч. XX ст.; 3) від поч. XX до кін. XX ст.; 4) з XXI ст. і донині.

Виділено періодизацію історичних етапів становлення взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки: середньовічний (з початку української державності до кінця XVIII ст.), імперський (з кінця XVIII ст. до початку XX ст.), української революції (1917-1921 роки), радянський (1921 - 1991 роки) та незалежності (з 1991 року по сьогодні).

Здійснено змістовно-термінологічний пошук обраної проблематики шляхом класифікаційного поділу категорій понятійного апарату на основні та допоміжні. Надано авторські тлумачення термінам, які формують базис обраної проблематики: «національна безпека», «орган публічної влади»,

«взаємодія (публічно-управлінська)», «національні інтереси», «загрози національній безпеці».

Сформовано авторське розуміння поняття «взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки» як спільна узгоджена цілеспрямована діяльність системи структурно-організованих елементів, створених державою, органами місцевого самоврядування, які наділено публічними владно-розпорядчими повноваженнями для забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України, спрямовану на посилення готовності для попередження й протидії реальним та потенційним загрозам.

У *другому розділі* надано характеристику сучасного стану реалізації організаційно-правового аспекту взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки.

Наголошено, що нормативно-правове регулювання взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки являє собою систему приписів, що існують на національному та міжнародному рівнях й утворюють юридичну основу, яка є передумовою для здійснення досліджуваної взаємодії. Сутність останнього полягає в упорядкуванні суспільних відносин, що виникають, існують та припиняються в процесі взаємодії між органами публічної влади у сфері національної безпеки, яке здійснюється державою за допомогою права і сукупності правових засобів, їх юридичне закріплення, охорона і розвиток.

Запропоновано доповнити Закон України «Про національну безпеку України» статтею 24-1 «Взаємодія органів сектору безпеки і оборони», в якій визначити принципи та форми досліджуваної взаємодії, а також акцентовано на доцільності внесення відповідних приписів до нормативно-правових актів, які регулюють правовий статус профільних органів публічної влади.

Розкрито авторське розуміння терміну «орган публічної влади в сфері національної безпеки» без прив'язки до чинної законодавчо-визначеної системи як сформований державою / народом у нормативно-встановленому

порядку орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт, що реалізовує публічно-владні управлінські функції, згідно приписів чинного законодавства з метою збереження суверенітету, незалежності та територіальної цілісності Української Держави, а також забезпечення основоположних прав і свобод її громадян.

Визначено систему ознак органів публічної влади у системі національної безпеки, до яких віднесено: належність до структурних елементів державного механізму; економічна й організаційна відокремленість і самостійність; створення державою або обрання безпосередньо народом; наділення нормативно закріпленими державно-владними повноваженнями; прийняття юридично обов'язкових нормативних та індивідуальних актів у сфері свого відання; наявність організаційної структури; наявність особливого кадрового складу, який формується за допомогою спеціальних процедур; використання символів держави у офіційному порядку з метою підтримки та зміцнення національної ідентичності та патріотизму серед громадян;

Здійснено класифікаційний поділ органів публічної влади у системі національної безпеки за низкою критеріїв: місце та роль в системі державного апарату (первинні та вторинні); порядок функціонування й ухвалення рішень (одноособові, колегіальні); часові межі діяльності (постійні, тимчасові); правовий статус (загальні, спеціальні); напрямок діяльності (економічна безпека, громадська безпека, екологічна безпека, енергетична безпека, продовольча безпека, інформаційна безпека, зовнішньополітична безпека, безпека державних кордонів).

Аргументовано, що розмаїття органів публічної влади у сфері національної безпеки, обумовлюють багатоманітність повноважень останніх, які запропоновано поділяти на два основних блоки: повноваження органів виконавчої влади й інших уповноважених суб'єктів (загальні, спеціальні та окремі повноваження) та повноваження органів місцевого самоврядування (власні та делеговані повноваження, повноваження, пов'язані із здійсненням досліджуваної взаємодії).

Визначено принципи публічного управління щодо взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки як основні ідеї, правила поведінки, які визначені у вигляді наукового положення та закріплені переважно у правовій формі, що відображають сутність досліджуваної взаємодії з метою забезпечення здатності уповноважених суб'єктів своєчасно виявляти, запобігати і нейтралізувати реальні та потенційні загрози національним інтересам.

Систему принципів взаємодії органів публічної влади у сфері національної безпеки поділено на дві групи: загальні (верховенства права, законності, підзвітності, прозорості, дотримання засад демократичного цивільного контролю, дотримання норм міжнародного права, розвитку сектору безпеки і оборони) та спеціальні (патріотизму, доцільності взаємодії, самостійності суб'єктів взаємодії в межах їх компетенції, рівноправності, забезпеченості ресурсами, взаємної відповідальності та адаптивності).

Надано авторське розуміння форм взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки як нормативно-визначений зовнішній прояв функцій органу публічної влади з метою встановлення взаємовигідних зв'язків із іншими суб'єктами публічно-управлінських відносин.

Констатовано, що основними формами взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки є: спільна розробка, подання пропозицій та видання нормативно-правових актів у сфері національної безпеки; обмін інформацією про реальні та потенційні загрози національній безпеці; спільне вивчення стану захищеності національних інтересів та вироблення заходів для припинення реальних та потенційних загроз національній безпеці, а також усунення причин та умов їх виникнення; спільні операції з метою попередження / припинення реальним та потенційним загрозам національній безпеці; спільні навчання співробітників, підготовка та поширення методичних рекомендацій щодо специфіки діяльності у сфері національної безпеки. Виклики, що постають перед публічними управліннями в ході

забезпечення національної безпеки, обумовлюють використання не лише вище окреслених форм взаємодії, а й додаткових (ситуативних) форм.

Визначено методи взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки як способи та прийоми встановлення взаємних зв'язків та здійснення спільного безпосереднього і цілеспрямованого впливу на керовані ними об'єкти управління у сфері національної безпеки.

Обґрунтовано, що систему базових методів взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки формують три ключові методи: імперативний, диспозитивний, рекомендаційний.

Третій розділ містить напрацювання щодо трансформації взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції.

Встановлено, що наразі в світі існує декілька моделей взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки, що сформувались з урахуванням національних особливостей. Систему останніх класифіковано за ступенем централізації управління та виділено централізовану, децентралізовану та змішану моделі.

Запропоновано імплементувати в Україну канадський досвід щодо діяльності Центру передового досвіду, який об'єднував керівників ключових суб'єктів національної безпеки для обміну досвідом, знаннями та підвищення кваліфікації персоналу, а також акцентовано увагу на доцільності дотримання принципу публічності.

Обґрунтовано, що однією із ключових проблем взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки є інституційна розрізненість, для вирішення якої запропоновано створити при Раді національної безпеки та оборони України спеціалізовані координаційні структури, діяльність яких буде спрямована на забезпечення системної взаємодії суб'єктів публічної влади у сферах екологічної, енергетичної, економічної та інших визначених загроз національним інтересам України.

Доведено, що взаємодія органів публічної влади у системі національної безпеки ускладнюється також через недостатню інтеграцію інформаційних потоків та розрізненість аналітичних здібностей. З огляду на вказане запропоновано створити національну інтегровану інформаційно-аналітичну систему як централізовану платформу для комплексного збору, системної обробки, надійного зберігання та оперативного обміну інформацією між усіма суб'єктами системи національної безпеки для забезпечення цілісної ситуаційної обізнаності.

Також серед проблем досліджуваної взаємодії вказано низький рівень розвиненості культури міжвідомчої співпраці, навчання та обміну досвідом, для вирішення якої потребує релевантизації навчальних програм до реальних оперативних потреб та стимулювання активної участі публічних службовців.

Аргументовано, що формування нової архітектури безпеки у світі та сучасні виклики для України потребують вдосконалення взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки в наступних напрямках: 1) забезпечення конфіденційності інформації під час взаємодії профільних безпекових суб'єктів в умовах протидії зовнішньої агресії шляхом застосування механізму поглибленої перевірки співробітників органів публічної влади, які залучаються для здійснення досліджуваної взаємодії; 2) посилення співпраці з ЄС та НАТО, в межах якої варто здійснити гармонізацію національних стандартів та процедур з міжнародними, а також формування єдиного безпекового простору та нової «культури безпеки» з розширеним спектром загроз останній; 3) післявоєнне вдосконалення взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки з акцентуванням уваги на відновлення та стійке підтримання правопорядку, розмінування деокупованих та прифронтових територій, стійку охорону державного кордону.

Ключові слова: публічне управління, належне врядування, державне регулювання, політико-правові механізми, органи публічної влади, взаємодія, професійна підготовка, національна безпека, національні інтереси, загрози, глобальні виклики, сталий розвиток, воєнний стан, повоєнне відновлення.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Ісайко Д.І. Історичний нарис становлення взаємодії органів публічної влади в системі національної безпеки на території сучасної України. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2023. № 30. С.7-13.

DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb302023294752>

2. Ісайко Д.І., Попов М.П. Органи публічної влади в сфері національної безпеки: поняття, ознаки та види. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 5 (5). С.546-555.

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-5\(5\)-546-555](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-5(5)-546-555)

3. Ісайко Д.І. Специфіка реалізації основних форм взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки: теоретичні та практичні аспекти. *Актуальні проблеми державного управління*. 2024. № 1 (64). С.151-162.

DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-1-09>

4. Ісайко Д.І. Міжнародні практики взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки: компаративний аналіз. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2025. № 34. С.90-99.

DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb342025346643>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Ісайко Д.І. Стратегія забезпечення національної безпеки в Україні. Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю (18 травня 2023 року, м.Одеса). Одеса : Одеська політехніка. 2023. С.383-385.

URL: <https://op.edu.ua/123412346765434-14238>

2. Ісайко Д.І., Попов М.П. Цифровізація української армії як напрям взаємодії органів публічної влади у системі національної безпеки.

Мобілізація: міжнародний досвід та пошук відповідей на сучасні виклики: матеріали наукового семінару за міжнародною участю. (24 січня 2024 року, м. Дніпро). Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2024. С.131-132.

URL:

<https://drive.google.com/file/d/1UOJVuOQHARBQxfTTFZmXIQ5UUrrXBGOV/view>

3. Ісайко Д.І. Взаємодія Національної поліції України й ТЦК та СП в контексті проведення мобілізаційних заходів. Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних правових режимів та відновлення України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (17 травня 2024 року, м. Одеса). Одеса : Одеська політехніка. 2024. С.418-421.

URL: <https://op.edu.ua/3535-16631>

ABSTRACT

Isaiko D.I. Interaction of public authorities in the national security system: organizational and legal aspect. – Manuscript.

Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in the specialty 281 «Public management and administration». Odessa Polytechnic National University, Odesa, 2026.

The dissertation is dedicated to the comprehensive exploration of the theoretical and practical foundations of ensuring the organizational and legal aspects of the interaction of public authorities in the national security system, as well as the formulation of specific proposals for its improvement in view of the challenges of modern state-building.

The introduction of the dissertation justifies the relevance of the study, formulates the goal and objectives, and defines the object and subject of the work. It also reveals the scientific and practical significance of the dissertation research.

The *first chapter* is dedicated to the theoretical and methodological foundations of studying the interaction of public authorities in the national security system. It is argued that in the science of public administration, there are only fragmentary studies of individual elements of the interaction of public authorities in the national security system, which were carried out over four consecutive stages: 1) from the origin of statehood to the 13th century; 2) 13th century – early 20th century; 3) from the early 20th to the late 20th century; 4) from the 21st century to the present.

The historical stages of the formation of the interaction of public authorities in the national security system are divided into periods: medieval (from the beginning of Ukrainian statehood to the end of the 18th century), imperial (from the end of the 18th century to the beginning of the 20th century), Ukrainian revolution (1917-1921), Soviet (1921-1991), and independence (from 1991 to the present).

A meaningful and terminological search of the selected problematic area was conducted by classifying the categories of the conceptual framework into main and

auxiliary ones. The author's interpretations are provided for the terms that form the basis of the chosen topic: «national security», «public authority body», «interaction (public-managerial)», «national interests» and «threats to national security».

The author's understanding of the concept of «interaction of public authorities in the national security system» is formed as a joint, coordinated, and purposeful activity of a system of structurally organized elements created by the state and local self-government bodies, which are endowed with public-authority and administrative powers to ensure the protection of state sovereignty, territorial integrity, democratic constitutional order, and other national interests of Ukraine, aimed at strengthening readiness to prevent and counter real and potential threats.

The *second chapter* provides a description of the current state of interaction of public authorities in the national security system. It is emphasized that the legal regulation of the interaction of public authorities in the national security system is a system of prescriptions that exist at the national and international levels and form a legal basis, which is a prerequisite for the implementation of the studied interaction. The essence of the latter lies in the regulation of social relations that arise, exist, and cease in the process of interaction between public authorities in the field of national security, which is carried out by the state with the help of law and a set of legal means, their legal consolidation, protection, and development.

It is proposed to supplement the Law of Ukraine «On National Security of Ukraine» with Article 24-1 «Interaction of security and defense sector bodies», which defines the principles and forms of the studied interaction. The expediency of introducing relevant provisions into the legal acts that regulate the legal status of relevant public authorities is also emphasized.

The author's understanding of the term «public authority body in the field of national security» is revealed without reference to the current legally defined system as a body of executive power, a local self-government body, their official or employee, or another entity, formed by the state/people in a normative manner, that exercises public-authority managerial functions in accordance with the provisions of current legislation to preserve the sovereignty, independence, and territorial

integrity of the Ukrainian State, as well as to ensure the fundamental rights and freedoms of its citizens.

A system of features of public authorities in the national security system is defined, which includes: belonging to the structural elements of the state mechanism; economic and organizational distinctiveness and independence; creation by the state or direct election by the people; endowment with normatively fixed state-authority powers; adoption of legally binding normative and individual acts within their sphere of competence; the existence of an organizational structure; the presence of a special staff composition, which is formed through special procedures; and the use of state symbols in an official manner to support and strengthen national identity and patriotism among citizens.

A classification of public authorities in the national security system is carried out based on a number of criteria: place and role in the system of the state apparatus (primary and secondary), the order of functioning and decision-making (single-person, collegial), time limits of activity (permanent, temporary), legal status (general, special), and direction of activity (economic security, public safety, environmental security, energy security, food security, information security, foreign policy security, state border security).

It is argued that the diversity of public authorities in the field of national security determines the diversity of their powers, which are proposed to be divided into two main blocks: the powers of executive authorities and other authorized entities (general, special, and individual powers) and the powers of local self-government bodies (own and delegated powers, powers related to the conduct of the interaction under investigation).

The principles of public management regarding the interaction of public authorities in the national security system are defined as the main ideas and rules of conduct, which are defined as a scientific provision and fixed mainly in legal form, reflecting the essence of the studied interaction to ensure the ability of authorized entities to timely detect, prevent, and neutralize real and potential threats to national interests.

The system of principles of interaction of public authorities in the field of national security is divided into two groups: general (rule of law, legality, accountability, transparency, adherence to the principles of democratic civilian control, adherence to the norms of international law, development of the security and defense sector) and special (patriotism, expediency of interaction, independence of subjects of interaction within their competence, equality, resource provision, mutual responsibility, and adaptability).

The author's understanding of the forms of interaction of public authorities in the national security system is provided as a normatively defined external manifestation of the functions of a public authority body for the purpose of establishing mutually beneficial ties with other subjects of public-managerial relations.

It is stated that the main forms of interaction of public authorities in the national security system are: joint development, submission of proposals, and issuance of legal acts in the field of national security; exchange of information about real and potential threats to national security; joint study of the state of protection of national interests and development of measures to stop real and potential threats to national security, as well as to eliminate the causes and conditions of their occurrence; joint operations to prevent/stop real and potential threats to national security; and joint training of employees, preparation, and dissemination of methodological recommendations on the specifics of activities in the field of national security. The challenges faced by public managers in ensuring national security necessitate the use of not only the forms of interaction outlined above but also additional (situational) forms.

The methods of interaction of public authorities in the national security system are defined as the ways and techniques of establishing mutual connections and exercising joint direct and purposeful influence on the managed objects of management in the field of national security.

It is argued that the system of basic methods of interaction of public authorities in the national security system is formed by three key methods: imperative, dispositive, and recommendatory.

The *third chapter* contains proposals for the transformation of the interaction of public authorities in the national security system in the context of European and Euro-Atlantic integration. It is established that there are currently several models of interaction of public authorities in the national security system in the world, which were formed taking into account national characteristics. The system of the latter is classified by the degree of centralization of management, and centralized, decentralized, and mixed models are identified.

It is proposed to implement the Canadian experience regarding the activities of a Center of Excellence in Ukraine (possibly based on existing analytical centers at the National Security and Defense Council or the Office of the President), which would unite the heads of key national security subjects to exchange experience, knowledge, and improve staff qualifications. The importance of adhering to the principle of publicity is also emphasized.

It is argued that one of the key problems is institutional fragmentation, to solve which it is proposed to create specialized coordinating structures at the National Security and Defense Council, whose activities will be aimed at ensuring the systemic interaction of public authorities in the fields of environmental, energy, economic, and other identified threats to the national interests of Ukraine.

It is proven that the interaction of public authorities in the national security system is also complicated by insufficient integration of information flows and fragmentation of analytical capabilities. Given this, it is proposed to create a national integrated information and analytical system as a centralized platform for comprehensive collection, systemic processing, reliable storage, and prompt exchange of information between all subjects of the national security system to ensure holistic situational awareness.

Also, among the problems of the studied interaction, a low level of development of a culture of interagency cooperation, training, and experience

exchange is mentioned, to solve which it is necessary to make educational programs relevant to real operational needs and to stimulate the active participation of public servants.

It is argued that the formation of a new security architecture in the world and modern challenges for Ukraine require the improvement of the interaction of public authorities in the national security system in the following directions: 1) ensuring the confidentiality of information during the interaction of relevant security subjects in the conditions of countering external aggression by applying a mechanism of in-depth verification of employees of public authorities who are involved in the implementation of the studied interaction (checking biographical data, family ties, financial status, and previous activities of employees who will have access to confidential information, including using a polygraph); 2) strengthening cooperation with the EU and the NATO, within which it is worth harmonizing national standards and procedures with international ones, as well as forming a single security space and a new «security culture» with an expanded range of threats to it; 3) post-war improvement of the interaction of public authorities in the national security system with an emphasis on the restoration and sustainable maintenance of law and order, demining of de-occupied and frontline territories, and sustainable protection of the state border.

Keywords: public administration, good governance, state regulation, political and legal mechanisms, public authorities, interaction, professional training, national security, national interests, threats, global challenges, sustainable development, martial law, post-war recovery.

LIST OF PUBLISHED PAPERS ON THE TOPICS OF THE DISSERTATION

Papers in which the main scientific results of the dissertation are published:

1. Isaiko D.I. Historical essay on the formation of interaction between public authorities in the national security system on the territory of modern Ukraine. *Theoretical and Applied Issues of State-Building*. 2023. №30. P.7-13.
DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb302023294752>
2. Isaiko D.I., Popov M.P. Public authorities in the field of national security: concepts, features, and types. *Society and National Interests*. 2024. №5(5). P.546-555.
DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-5\(5\)-546-555](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-5(5)-546-555)
3. Isaiko D.I. Specifics of implementing the main forms of interaction between public authorities in the national security system: theoretical and practical aspects. *Current Problems of Public Administration*. 2024. №.1(64). P.151-162.
DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-1-09>
4. Isaiko D.I. International practices of interaction between public authorities in the national security system: a comparative analysis. *Theoretical and Applied Issues of State-Building*. 2025. № 34. P. 90-99.
DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb342025346643>

Scientific steps that confirm the testing of dissertation materials:

1. Isaiko D.I. National security strategy in Ukraine. Ensuring the stability of the public authority and governance system under martial law and the restoration of Ukraine: proceedings of the All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation (May 18, 2023, Odesa). Odesa: Odesa Polytechnic. 2023. P.383-385.
URL: <https://op.edu.ua/123412346765434-14238>
2. Isaiko D.I., Popov, M.P. Digitalization of the Ukrainian army as a direction of interaction between public authorities in the national security system. Mobilization: international experience and the search for answers to modern challenges:

proceedings of a scientific seminar with international participation. (January 24, 2024, Dnipro). Dnipro: University of Customs and Finance, 2024. P.131-132.

URL:

<https://drive.google.com/file/d/1UOJVuOQHARbQxfTXFZmXIQ5UUrrXBGOV/view>

3. Isaiko D.I. Interaction between the National Police of Ukraine and the Territorial Centers for Recruitment and Social Support in the context of conducting mobilization measures. Ensuring the stability of the public authority and governance system under special legal regimes and the restoration of Ukraine: proceedings of the International scientific and practical conference (May 17, 2024, Odesa). Odesa: Odesa Polytechnic. 2024. P.418-421.

URL: <https://op.edu.ua/3535-16631>